Z/24/205603 381423

Initiatiefvoorstel Lokale Inclusie Agenda Gemeente Beekdaelen

Inleiding

In Nederland hebben gemiddeld 15% van de volwassenen van 18 jaar en ouder een of meer beperkingen in activiteiten met betrekking tot horen, zien of mobiliteit. Ongeveer 225.000 tot 250.000 mensen zitten in een rolstoel. Goede toegankelijkheid is essentieel voor mensen met een handicap/beperking, voor ouderen, maar bijvoorbeeld ook voor mensen met een kinderwagen. Beekdaelen moet een inclusieve gemeente worden voor iedereen, waar het voor iedereen vanzelfsprekend is dat iedereen meedoet en zich welkom voelt. Of dat nou gaat over wonen, werken, naar school gaan, sporten, meedoen in je wijk of kern, genieten van je vrije tijd, de natuur in gaan, reizen met openbaar vervoer of je stem uitbrengen.

Recentelijk is zelfs artikel 1 van de Grondwet hier nog op aangepast. Een verbod op discriminatie op grond van handicap is toegevoegd aan de grondwet. Gemeenten zijn verplicht om een Lokale Inclusie Agenda (LIA) te maken. Hierin staan de plannen om de gemeente inclusief en toegankelijk te maken voor mensen met een beperking, zodat iedereen gelijkwaardig en zelfstandig kan deelnemen in de maatschappij.

Beekdaelen is een gemeente waarin iedereen mee moet kunnen doen. Een gemeente waar inclusief beleid het uitgangspunt is en waar ook bij de uitvoering van gemeentelijke taken zo goed mogelijk ingespeeld wordt op de behoefte dien mensen individueel of als groep hebben. Een lokale inclusieve agenda kan hieraan bijdragen. Een agenda die duidelijk maakt wat we precies met inclusiviteit bedoelen en die iedereen bewust maakt van het belang en de kansen van inclusief werken. Een agenda die inzicht geeft in wat we in Beekdalen al allemaal concreet doen op dit gebied en die een doorkijk geeft naar hoe we ons verder willen ontwikkelen.

VN-verdrag Handicap in 2016 geratificeerd

Het VN verdrag handicap is van toepassing op alle soorten handicaps die mensen kunnen beperken in het meedoen in de samenleving. Het gaat over de rechten van mensen met allerlei soorten beperkingen, psychische aandoeningen en chronische ziekten en bepaalt dat mensen met een beperking gelijke rechten moeten krijgen en gaat uit van inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. Het doel van het verdrag is dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen.

Het VN-verdrag Handicap gaat erover dat mensen met een handicap inclusief, gelijkwaardig en met regie moeten kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dit gaat over alle aspecten van het leven: van wonen, werken, opleiding, vrije tijd, tot sport en zorg. Met de ratificatie heeft de overheid zich verplicht om belemmeringen die dat in de weg staan weg te nemen. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de uitvoering van het VN-verdrag Handicap. Zowel door het wegnemen van fysieke drempels in de openbare ruimte en in de openbare gebouwen als door het stimuleren van lokale organisaties om datzelfde te doen.

Een van de wettelijke verplichtingen die door het tekenen van het VN verdrag Handicap is ontstaan is dus dat iedere gemeente verplicht is om een LIA op te stellen. Dit initiatiefvoorstel geeft kaders mee waarbinnen deze LIA kan worden opgesteld. Door samen te werken aan de toegankelijkheid volgen we ook het motto: Beekdaelen maken we samen!

Doelstelling van dit initiatiefvoorstel

Het opstellen van een Lokale Inclusie Agenda voor de gemeente Beekdaelen.

Beoogd maatschappelijk resultaat:

- Een inclusieve samenleving biedt alle mensen ruimte en toegang, waardoor specifieke maatregelen voor mensen met een beperking (vrijwel) niet meer nodig zijn
- Het bevorderen van de ambitie om beperkingen voor mensen met een handicap zo veel mogelijk weg te nemen
- Het vergroten van mogelijkheden voor mensen om een actieve rol in de samenleving te spelen, waardoor eenzaamheid wordt tegengegaan, mensen hun talenten kunnen benutten en hun kansen op de arbeidsmarkt worden vergroot.

Het voorstel:

1. Het college de opdracht te geven om in de loop van 2025 naar de raad te komen met een Lokale Inclusie Agenda (LIA);
2. In de LIA wordt in elk geval aandacht besteed aan:
   a. Het in kaart brengen van de toegankelijkheid van de gemeente (een zogenaamde nulmeting);
      - Door de applicatie ‘ongehinderd’ te actualiseren;
      - De toegankelijkheid van de gemeente jaarlijks te actualiseren.
   b. Het toegankelijk maken van gemeentelijke gebouwen en terreinen;
      - met behulp van externe deskundigen; alleen de inzet van ervaringsdeskundigen is niet voldoende.
      - specifiek aandacht voor toegankelijkheid van stembureaus.

   c. Het stimuleren om niet-gemeentelijk vastgoed toegankelijk te maken (zoals winkels, horeca, bedrijven e.d.
      - met behulp van de MKB Toegankelijke route;
      - mogelijkheden voor aanvullende stimulering via de gemeente;
   d. Toegankelijkheid bij nieuwbouwprojecten waarborgen;
      - platina beleid te hanteren bij projecten waar de gemeente eigenaar is van de gronden;
      - wooncorporaties en projectontwikkelaars moeten toegankelijkheid meenemen in hun bouwplannen conform landelijk bouwbesluit.
   e. Inclusief werkgeverschap;
      - geef als gemeente het goede voorbeeld van inclusief werkgeverschap;
      - stimuleer bedrijven uit de gemeente Beekdaelen om inclusief werkgeverschap hoog op de agenda te zetten.
   f. Inclusief communiceren;
      - aanvullend op bestaande initiatieven zoals helder en begrijpelijk communiceren.
   g. Borgen van toegankelijkheid;
      - inzet van professionele toegankelijkheidsadviseurs is een must
      - inzet van vrijwillige ervaringsdeskundige uit de gemeente

- zorgen voor eigenaarschap binnen de gemeente

h. Betrekken van de aanwezige deskundigheid op dit dossier ;
   - in 2025 een gesprekstafel organiseren met stakeholders, inwoners, belanghebbenden, raads- en commissieleden en ervaringsdeskundigen en dit jaarlijks laten terugkomen in een informatieavond.
   - hierbij ook inspiratie halen uit succesvolle voorbeelden op het gebied van toegankelijkheid, zoals de gemeente Stein, de meest toegankelijke gemeente van Nederland.

i. Inclusie op financieel gebied. In de LIA wordt in ieder geval aandacht besteed aan bestaanszekerheid.
   - De gemakkelijke toegankelijkheid van overheidsloketten en -mogelijkheden voor subsidies en andere steun in het belang van armoedebestrijding.
   - Goede contacten vanuit de gemeente met de gemeentelijke kredietbank
   - Communicatie omtrent armoedebestrijding en financiële hulp in begrijpelijke taal (B1-niveau)
   - Het waarborgen van bestaanszekerheid van huishoudens met lage inkomens en ervoor zorgen dat iedereen op een volwaardige manier kan deelnemen aan onze samenleving.

Argumenten:

Naast het opstellen van de Lokale Inclusie Agenda is het betrekken van de partners en het delen van kennis een belangrijk structureel aandachtspunt. Hierbij moet ook worden gekeken naar goede voorbeelden in Nederland.

TOEGANKELIJKHEID IN KAART BRENGEN

Met een nulmeting kan ervoor worden gezorgd dat we weten hoe het staat met de toegankelijkheid van onze gemeente. Hiermee kunnen knelpunten in kaart worden gebracht zodat acties gepland kunnen worden om de toegankelijkheid te verbeteren. De ongehinderd app dient up to date te zijn. Jaarlijks komt er een actualisatie van de toegankelijkheid zodat de voortgang kan worden gemonitord.

MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

Als gemeente moet je het goede voorbeeld geven ook op het gebied van toegankelijkheid. De gemeentelijke gebouwen moeten voor zover dat nog niet voldoende is gebeurd toegankelijk worden gemaakt. Een plan van aanpak dient hiervoor te worden opgesteld waarbij ook aandacht is voor het kennisniveau bij ambtenaren. Er dient specifiek te worden gekeken naar de toegankelijkheid van stembureaus. De gemeente is vanuit de Kieswet verplicht om 100% van de stembureaus toegankelijk te maken voor mensen met een handicap. De gemeente dient te voldoen aan de Kieswet. Wanneer een stembureau niet 100% toegankelijk is en gemaakt kan worden, dient de gemeenteraad hierover geïnformeerd te worden.

NIEUWBOUWPROJECTEN

Het Bouwbesluit stelt zeer beperkte eisen aan nieuwbouw voor wat betreft toegankelijkheid. Dit betekent dat wanneer er tijdens de ontwerpfase geen aanvullende maatregelen getroffen zijn, er achteraf aanpassingen gedaan moeten worden. Dit is zowel financieel als esthetisch onwenselijk. Elk nieuwbouwproject van de gemeente dient integraal toegankelijk te zijn. De Europese Unie heeft onderzocht dat de extra kosten 1 tot 1,4 % bedragen van het totale ontwikkelingsbudget voor een gebouw.

WERKGEVERSCHAP
Op het aannemen van mensen met een beperking rust vaak nog een taboe. Een van de manieren om dit te doorbreken is om als gemeente het goede voorbeeld te geven. Hierbij zorgt de organisatie voor passende ondersteuning. Daarnaast stimuleert de gemeente bedrijven om mensen met een beperking aan te nemen door voorlichting over de mogelijkheden voor een inclusief werkgeverschap.

COMMUNICATIE
Heldere en begrijpelijke communicatie vraagt om blijvende aandacht. Ook in het kader van de LIA is het belangrijk om aandacht te geen aan heldere en begrijpelijke communicatie.

BORGING EN BETREKKEN DESKUNDIGHEID
Om te zorgen dat toegankelijkheid blijvend op de agenda blijft staan moet dit geborgd worden. De inzet van professionele toegankelijkheidsadviseurs is een must. Net als de inzet van ervaringsdeskundigen. Hierbij geldt het niet als een of/of, maar als een en/en. Binnen de gemeente zal het onderwerp toegankelijkheid op meerdere plekken moeten worden verankerd waarbij aandacht is voor eigenaarschap.

Kanttekeningen

FINANCIELE CONSEQUENTIES
Het initiatiefvoorstel roept op om een LIA op te stellen. Voor het opstellen van de LIA is ambtelijke capaciteit en eigenaarschap noodzakelijk. Aan het college wordt gevraagd om in haar reactie op het initiatiefvoorstel mee te nemen of er voldoende capaciteit en/of middelen beschikbaar zijn om de LIA conform de basispunten op te stellen.

De insteek moet zijn om tot een gefaseerde aanpak te komen, waarbij de nulmeting, het opstellen van een plan van aanpak voor fysieke domeinen (gebouwen, MKB en openbare ruimte) en bewustwording stap 1 zijn. Daarna ligt alle info op tafel (en zijn alle stakeholders enthousiast) zodat de gemeente een goede LIA kan opstellen. Voor het uitrollen van de LIA zijn mogelijk meer financiële consequenties. Dit zal onderdeel uit moeten maken van de LIA.

PLANNING EN UITVOERING
Na vaststelling van het initiatiefvoorstel kan de LIA worden geschreven.

Hierna komt het college in de loop van 2025 met een voorstel voor de LIA naar de gemeenteraad

---

VERVOLG
De eerste versie van het initiatiefvoorstel is besproken in de gecombineerde commissie Bestuur en Middelen/Sociale Leefomgeving van 4 september 2024. De commissie heeft geadviseerd om dit nog te bespreken met de fracties, het college en de ASD en aanvullende inbreng op te halen.

In de afgelopen maanden heeft initiatiefnemer deze gesprekken gevoerd en dit heeft geleid tot de volgende suggesties en aanpassingen/aanvullingen in het oorspronkelijke initiatiefvoorstel.

- Inbreng wethouder de Koster en ambtelijke organisatie: globale opbouw van de uiteindelijke LIA zou als volgt kunnen zijn:
    1. Visie op inclusie
    2. Werken aan bewustwording (H)
    3. Fysieke toegankelijkheid (A, B, C, D)

4. Informatie toegankelijkheid (F)
5. Sociale toegankelijkheid (E, G)

Bij het formuleren en uitvoeren van de LIA is burgerbetrokkenheid (via ervaringsdeskundigen en ASD) van groot belang. Het verdient daarnaast ook aanbeveling om ambassadeurs aan de LIA te verbinden. Er moet in kaart worden gebracht welke organisaties en (digitale) instrumenten ons (nu al) kunnen helpen bij het realiseren van de doelstellingen van de LIA. De LIA zal naast inspirerend ook praktisch en realistisch van insteek moeten zijn. Men moet samen met de gemeenschap aan de slag, kent het (maatschappelijke en financiële) speelveld en speelt inventief en flexibel in op kansen die zich voordoen, zonder daarbij te verwachten dat alle probleemsituaties in de toegankelijkheid in één grote veegactie weggewerkt kunnen worden.

- Suggesties vanuit diverse fracties aan college t.b.v. nadere uitwerking LIA:
  Onderwerpen waaraan aandacht besteed zou kunnen worden:
  - app Hoge nood en openbare toiletten
  - betrekken ervaringsdeskundigen
  - app ongehinderd
  - minstens een inclusieve speeltuin in Beekdaelen
  - VN verdrag is bindend (VN verdrag inclusie / handicap): het VN verdrag is van toepassing op alle soorten handicaps die mensen kunnen beperken in het meedoen in de samenleving. Het verdrag gaat over de rechten van mensen met allerlei soorten beperkingen, psychische aandoeningen en chronische ziekten. Het verdrag bepaalt dat mensen met een beperking gelijke rechten moeten krijgen en gaat uit van inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. Het doel van het verdrag is dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen.
  - WMO basispakket inclusiviteit
  - SAN
  - Stichting jarige job
  - Onderwijs voor jongeren met een leerachterstand
  - KBO
  - Gehandicaptenplatform
  - Zonnebloem
  - Arbo
  - Burgerinitiatieftafel
  - Dorpscoördinator
  - Team respect foundation
  - Organiseren van een ervaringsdag
  - Inclusie op financieel gebied. In de LIA wordt in ieder geval aandacht besteed aan bestaanszekerheid.
    - De gemakkelijke toegankelijkheid van overheidsloketten en -mogelijkheden voor subsidies en andere steun in het belang van armoedebestrijding.
    - Goede contacten vanuit de gemeente met de gemeentelijke kredietbank

- Communicatie omtrent armoedebestrijding en financiële hulp in begrijpelijke taal (B1-niveaa)
- Het waarborgen van bestaanszekerheid van huishoudens met lage inkomens en ervoor zorgen dat iedereen op een volwaardige manier kan deelnemen aan onze samenleving.

Fractie VVD
December 2024